HÖGSTA DOMSTOLENS
BESLUT

Mål nr
meddelat i Stockholm den 23 september 2026 B 4802-26

ANSÖKANDE STAT
Schweiziska edsförbundet

PERSON SOM FRAMSTÄLLNINGEN AVSER
M.K.

Ombud och offentlig försvarare: Advokat E.H.

SAKEN
Prövning enligt 18 § lagen (1957:668) om utlämning för brott

_____

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen förklarar att det finns hinder enligt 10 § lagen (1957:668) om utlämning för brott mot att utlämna M.K. för verkställighet av bötesstraffet.

Högsta domstolen förklarar att det inte finns hinder enligt utlämningslagen mot utlämning av M.K. till Schweiz för verkställighet av fängelsestraffet. En utlämning är inte heller oförenlig med Europakonventionen eller barnkonventionen.

Besöksadress
Riddarhustorget 8

Telefon
08-561 666 00

Öppettider
måndag–fredag
08:45–12:00
13:15–15:00

Postadress
Högsta domstolen
Box 2066
103 12 Stockholm

E-post
hogsta.domstolen@dom.se

Webbplats
www.hogstadomstolen.se

E.H. ska få ersättning av allmänna medel för försvaret av M.K. med 271 130 kr. Av beloppet avser 121 950 kr arbete, 46 842 kr tidsspillan, 48 112 kr utlägg och 54 226 kr mervärdesskatt. Staten ska svara för kostnaden.

M.K. ska fortsatt vara häktad i ärendet.

SKÄL

Utlämningsframställningen m.m.

1. Schweiz har begärt att M.K., som är medborgare i Tyskland, ska utlämnas till Schweiz för verkställighet av ett fängelsestraff och ett bötesstraff.

2. Till stöd för framställningen har åberopats en dom meddelad av överrätten i kantonen Bern den 25 juni 2024. Enligt domen har M.K. gjort sig skyldig till följande brott.

- Sexualbrott (Schändung) den 29 juni, den 5 juli och den 29 juli 2019. Gärningarna har bestått i att M.K. vid det första tillfället (1) förde in ett finger och försökte föra in sitt könsorgan i målsägandens slida, vid det andra tillfället (2) förde in ett finger i målsägandens slida och vid det tredje tillfället (3) förde in sitt könsorgan i hennes analöppning. Samtliga gärningar ägde rum medan målsäganden sov, vilket M.K. var medveten om.
- Bedräglig konkurs eller utmätningsbedrägeri den 31 januari 2019. Gärningen har bestått i att M.K., sedan hans enskilda firma försatts i konkurs, till skada för sina borgenärer hemlighöll för konkursmyndigheten att han ägde föremål till ett värde av cirka 2 500 schweiziska franc vilket ledde till att konkursen avskrevs i brist på tillgångar.

Dok.Id 369067

- Försök till olaga tvång den 6 september 2019. Gärningen har bestått i att M.K. via e-post skickade två hotfulla meddelanden till målsäganden i syfte att få henne att betala en skuld.
- Förolämpning i tre fall. Gärningarna har bestått i att via e-post till samma målsägande (1) den 6 september 2019 skicka ett tecken föreställande ett utsträckt långfinger, (2) samma dag skicka ett av de meddelanden som omfattas av åtalet för försök till olaga tvång vilket innehöll såväl nedsättande som hotfulla uttalanden och (3) den 19 augusti 2019 skicka ett meddelande med nedsättande uttalanden.

3. Påföljden för sexualbrotten, bedräglig konkurs och försök till olaga tvång bestämdes till ett frihetsstraff om 43 månader med avräkning för en dag. När det gäller förolämpningsbrotten bestämdes påföljden till ett bötesstraff.

Riksåklagarens och M.K.s inställning

4. Enligt riksåklagaren föreligger det hinder mot utlämning enligt 4 § lagen (1957:668) om utlämning för brott beträffande den gärning som har bestått i att översända en bild på ett utsträckt långfinger och enligt 10 § för samtliga förolämpningsbrott. I övrigt föreligger inga hinder mot utlämning enligt utlämningslagen. En utlämning skulle heller inte vara oförenlig med Europakonventionen.

5. M.K. har motsatt sig utlämning och anfört att den åberopade domen är uppenbart oriktig, att hinder mot utlämning föreligger eftersom han är unionsmedborgare och stadigvarande bosatt i Sverige samt att han i Schweiz löper risken att utsättas för omänsklig och förnedrande behandling.

6. M.K. har i utlämningsärendet varit frihetsberövad sedan den 2 december 2025.

Dok.Id 369067

Kravet på dubbel straffbarhet enligt 1, 4 och 10 §§ utlämningslagen vid utlämning för straffverkställighet

Allmänt om kravet på dubbel straffbarhet

7. Bestämmelsen i 4 § kan tillsammans med 1 § – enligt vilken det krävs att den eftersökte är dömd för en gärning som är straffbelagd i den anmodande staten – sägas ge uttryck för ett krav på dubbel straffbarhet, dvs. att utlämning förutsätter att gärningen är straffbar såväl enligt den anmodande statens lagstiftning som enligt svensk rätt. Även förutsättningen att preskription inte får ha inträtt enligt svensk rätt som framgår av 10 § andra stycket, kan sägas utgöra en del i kravet på dubbel straffbarhet. (Se NJA 2019 s. 611 p. 24.)

8. Någon närmare prövning av att gärningen eller gärningarna är straffbara enligt den anmodande statens lagstiftning ska dock inte göras; det är tillräckligt att den anmodande staten anger detta och hänvisar till relevant lagstiftning. Om det emellertid står klart att gärningarna inte är straffbara i den anmodande staten ska utlämning inte ske (jfr prop. 1957:156 s. 45). Vid utlämning för straffverkställighet framgår det regelmässigt av den dom som ligger till grund för utlämningsframställningen att gärningarna är straffbara enligt den anmodande statens lagstiftning.

9. Motsvarande prövning ska göras beträffande preskription. Det innebär att utlämning inte ska ske om det står klart att gärningen är preskriberad enligt den anmodande statens lagstiftning. Detsamma gäller om det står klart att det på grund av påföljdspreskription finns hinder mot att verkställa ett utdömt straff enligt den anmodande statens lagstiftning (se t.ex. NJA 2012 N 23 p. 10).

Dok.Id 369067

10. Det sagda betyder att prövningen av frågan om dubbel straffbarhet i ett utlämningsärende i allt väsentligt kommer att ta sikte på vad som gäller enligt svensk rätt.

Om kraven enligt 4 § på straffbarhet, straffskala och straffets längd vid utlämning för straffverkställighet

11. En utlämning för straffverkställighet förutsätter, om det inte är fråga om accessorisk utlämning (se p. 13), att den gärning för vilken utlämning begärs motsvarar brott enligt svensk lag, att det för brottet är föreskrivet fängelse i ett år eller mer samt att det straff som återstår att avtjäna för brottet är minst fyra månader långt (se 4 § första stycket utlämningslagen, jfr prop. 1957:156 s. 46 och t.ex. NJA 2012 N 27).

12. Om det i den utländska domen har dömts till gemensam påföljd för en gärning som uppfyller de nyss nämnda kraven och för en annan gärning som motsvarar brott enligt svensk lag får utlämning beviljas om det straff som återstår att avtjäna är minst fyra månader långt (se 4 § tredje stycket).

13. Om utlämning ska ske med stöd av första stycket får utlämning samtidigt beviljas också för en annan gärning som motsvarar brott enligt svensk lag (se andra stycket). Detsamma måste anses gälla om tredje stycket är tillämpligt. Det betyder att utlämning kan ske även om det för brottet inte är föreskrivet fängelse i ett år eller mer eller om påföljden inte utgör ett frihetsstraff om fyra månader. Lagtexten utgör inte något hinder mot att tillämpa andra stycket när det utdömda straffet är böter. Och en annan tillämpning skulle medföra att verkställighet av bötesstraffet i den anmodande staten hindrades av specialitetsprincipen, som innebär att den utlämnade personen inte får straffas för annat brott som begåtts före utlämningen än de för vilka utlämning sker.

Dok.Id 369067

14. Tillämpningen av 4 § måste ske med beaktande av syftet bakom kravet på dubbel straffbarhet, nämligen att säkerställa att den utländska kriminalisering som framställningen bygger på allmänt sett kan ses som godtagbar från svensk synpunkt (se ”Utlämning och dubbel straffbarhet I” NJA 2022 s. 1045). Det innebär att man vid bedömningen av vad som är att se som en och samma gärning enligt bestämmelsen måste utgå från ett snävt gärningsbegrepp, där olika delar av det som enligt svensk rätt skulle vara att bedöma som en och samma gärning kan behöva ses som skilda gärningar. Exempelvis kan olika delar av ett och samma meddelande behöva bedömas var för sig när de har bedömts som skilda brott i den utländska dom som ligger till grund för utlämningsframställningen. Motsvarande synpunkter gör sig gällande vid utlämning för lagföring. (Jfr här även Karin Påle, Villkor för utlämning, 2003, s. 292 ff.)

Om kravet på att gärningen inte är preskriberad vid utlämning för straffverkställighet

15. Enligt 10 § får utlämning inte beviljas om brottet skulle vara preskriberat enligt svensk lag. Bestämmelsen omfattar, sedan en lagändring 2025, endast åtalspreskription och absolut preskription. Frågan om åtalspreskription och absolut preskription ska prövas både när det är fråga om utlämning för lagföring och för straffverkställighet.

16. Lagändringen 2025 motiverades med att fängelsestraff inte längre preskriberas enligt svensk rätt. Som framgått av det föregående kan emellertid utlämning ske också för utdömda bötespåföljder under vissa förutsättningar (se p. 13), och sådana påföljder kan fortfarande preskriberas enligt svensk rätt (se 35 kap. 7 § brottsbalken). Detta synes inte ha beaktats i lagstiftningsärendet. Som lagstiftningen nu är utformad kan det visserligen inte anses föreligga ett hinder mot utlämning enligt utlämningslagen ens i

Dok.Id 369067

ett fall där den utländska bötesdomen meddelats för mycket länge sedan. Den omständigheten att ett bötesstraff skulle vara preskriberat enligt svensk rätt kan emellertid, åtminstone i den mån det är förenligt med Sveriges folkrättsliga förpliktelser, beaktas av regeringen när den bedömer huruvida utlämning slutligen ska beviljas i den delen.

Bedömningen av om kraven i 4 § är uppfyllda i detta fall

17. Av utlämningsframställningen och den till framställningen fogade domen framgår att M.K. i Schweiz har dömts till fängelse för sexualbrott (tre fall), bedräglig konkurs och försök till olaga tvång samt till böter för förolämpning (tre fall).

18. Vid en prövning enligt 4 § bör den andra av de tre förolämpningsgärningarna bedömas separat även om den begåtts genom samma e-postmeddelande som försöket till olaga tvång (se p. 14).

19. Brotten motsvarar enligt svensk rätt våldtäkt, oredlighet mot borgenärer alternativt försvårande av konkurs, olaga hot och förolämpning. Det kan diskuteras om den första förolämpningsgärningen, dvs. den som bestått i att M.K. till annan skickat ett tecken med ett utsträckt långfinger, är straffbar som förolämpning enligt svensk rätt. Riksåklagaren har bedömt att så inte är fallet. Den slutliga bedömningen är dock beroende av de närmare omständigheterna kring gärningen. Under alla förhållanden saknas det anledning att i detta sammanhang ta slutlig ställning till frågan (jfr p. 25).

20. För de gärningar som motsvarar våldtäkt, oredlighet mot borgenärer alternativt försvårande av konkurs och olaga hot är föreskrivet fängelse i ett år eller mer. Det gemensamma straff som har utdömts för dessa brott uppfyller det krav som föreskrivs angående återstående strafftid. (Se 4 § första och tredje styckena.)

Dok.Id 369067

21. För förolämpning är emellertid enligt svensk rätt föreskrivet endast böter eller fängelse i högst sex månader, och den schweiziska domstolen har för förolämpningsgärningarna dömt M.K. till böter. Under förutsättning att utlämning ska ske för de gärningar som motsvarar våldtäkt, oredlighet mot borgenärer alternativt försvårande av konkurs och olaga hot – eller för någon av dem – kan emellertid utlämning ske också för de gärningar som motsvarar förolämpning. (Se 4 § andra stycket.)

22. De grundläggande förutsättningar för utlämning som föreskrivs i 1 och 4 §§ utlämningslagen är alltså uppfyllda beträffande de gärningar som motsvarar våldtäkt, oredlighet mot borgenärer alternativt försvårande av konkurs, olaga hot samt i vart fall beträffande den andra och den tredje förolämpningsgärningen.

Preskription har inträtt för förolämpningsgärningarna

23. M.K. har i Schweiz dömts för de brott han begärts utlämnad för. Det kan förutsättas att brotten då inte varit preskriberade enligt schweizisk rätt. Det framgår av utlämningsframställningen att de utdömda påföljderna inte har preskriberats.

24. När det gäller preskription enligt svensk rätt kan inledningsvis konstateras att samtliga gärningar har begåtts under 2019 och att M.K. måste ha fått del av åtalet senast i samband med huvudförhandlingen som inleddes i november 2021. Preskription enligt svensk rätt har följaktligen inte inträtt när det gäller de gärningar som motsvarar våldtäkt, oredlighet mot borgenärer alternativt försvårande av konkurs och olaga hot (jfr 35 kap. 2 § första stycket 2–5).

25. Riksåklagaren har gjort bedömningen att förolämpningsgärningarna är preskriberade enligt svensk rätt. Det saknas skäl att i detta fall ifrågasätta den bedömningen. Här bör tilläggas att Sverige visserligen är folkrättsligt

Dok.Id 369067

förpliktat att gentemot Schweiz inte åberopa preskription som hinder mot utlämning (se artikel 2.2 och 15 samt bilaga B i associeringsavtalet med Schweiz[1] och artikel 8 i EU-konventionen om utlämning mellan EU:s medlemsstater[2]). Det förhållandet kan emellertid, med den utformning lagtexten i 10 § andra stycket har, inte ges någon betydelse i en för M.K. betungande riktning.

Kravet på att domen inte är uppenbart oriktig

26. Schweiz har, liksom Sverige, tillträtt 1957 års europeiska utlämningskonvention. Den till utlämningsframställningen fogade domen ska därför godtas om den inte är uppenbart oriktig. (Se 9 § tredje stycket.)

27. Domen kan, även med beaktande av de synpunkter som M.K. har fört fram, inte bedömas vara uppenbart oriktig.

Förbudet mot utlämning av svenska medborgare och därmed jämställda unionsmedborgare

28. M.K. är tysk medborgare och därmed unionsmedborgare. I 2 § utlämningslagen finns ett förbud mot utlämning av svenska medborgare. Läst tillsammans med den EU-rättsliga likabehandlingsprincipen innebär paragrafen att det föreligger hinder mot utlämning för verkställighet, om en unionsmedborgare som utnyttjat sin rätt till fri rörlighet är stadigvarande bosatt i Sverige och därmed uppvisar en tydlig integration i det svenska

[1] Avtal mellan Europeiska unionen, Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet om Schweiziska edsförbundets associering till genomförandet, tillämpningen och utvecklingen av Schengenregelverket (EUT L 53, 27.2.2008, s. 52).
[2] Konvention upprättad på grundval av artikel K.3 i Fördraget om Europeiska unionen om utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater, Dublin den 27 september 1996. (SÖ 2001:49)

Dok.Id 369067

samhället (se Raugevicius, C-247/17, EU:C:2018:898, p. 46 och 47 och ”Utlämningen av unionsmedborgaren I” NJA 2019 s. 377 p. 15).

29. M.K. hade när han frihetsberövades varit bosatt i Sverige i mindre än ett år. Även om han då levde ett ordnat liv och drev en camping tillsammans med sin fru kan han inte anses vara stadigvarande bosatt i Sverige på det sätt som krävs för att han vid tillämpning av 2 § ska jämställas med en svensk medborgare. (Jfr här de bedömningar som gjordes i ”Utlämningen av unionsmedborgaren I” NJA 2019 s. 377 p. 27–29 och ”Utlämningen av unionsmedborgaren III” NJA 2024 s. 223 p. 29–31.)

30. Något hinder mot utlämning finns följaktligen inte enligt 2 § utlämningslagen.

Det föreligger inte något annat hinder mot utlämning och en utlämning skulle inte stå i strid med Europakonventionen eller barnkonventionen

31. Inte heller i övrigt finns det något hinder enligt utlämningslagen mot att utlämna M.K. till Schweiz (jfr 5–8 §§ utlämningslagen).

32. En utlämning av honom skulle heller inte stå i strid med Europakonventionen eller barnkonventionen.

Pågående förundersökning

33. Det har i ärendet upplysts att det i Sverige pågår en förundersökning mot M.K. Högsta domstolen erinrar om att frågan om det till följd av detta finns hinder mot utlämning inte omfattas av Högsta domstolens prövning (jfr 11 § och 18 § första stycket utlämningslagen).

Sammanfattning

34. Det föreligger hinder mot utlämning enligt 10 § andra stycket utlämningslagen avseende förolämpningsgärningarna. Beträffande övriga

Dok.Id 369067

gärningar finns inga hinder mot utlämning enligt 1–10 §§ utlämningslagen och en utlämning av M.K. skulle heller inte vara oförenlig med Europakonventionen eller barnkonventionen.

Ersättning till den offentliga försvararen

35. E.H. har i ärendet begärt ersättning för drygt 92 timmars arbete för försvaret av M.K. Även med beaktande av ärendets art och omfattning samt vad E.H. har anfört får en skälig tidsåtgång anses motsvara 75 timmar.

_____

I avgörandet har deltagit justitieråden Anders Eka, Petter Asp (referent), Stefan Reimer, Johan Danelius och Erik Lindberg.
Föredragande har varit justitiesekreteraren Josefin Odelid.

Dok.Id 369067